

BESTYRELSENS BERETNING 2018:

Billedkunstneres Forbund – et styrket forbund

BKF står midt i en positiv udvikling, som det seneste års voksende medlemstal er med til at sætte en streg under. Forbundet tæller nu 1600 medlemmer, hvilket er det højeste antal i BKF's historie. Fremgangen er med til at sikre BKF gennemslagskraft i arbejdet med at styrke dine rettigheder. Det er nødvendigt, når statens besparelser på kunst- og kulturområdet er med til at presse kunstneres vilkår. Derfor er det også vigtigt, at vi i forbundet kvalificerer de politiske beslutninger og lægger pres på, når det er nødvendigt. Vi er i løbende kontakt med Kulturministeren og embedsværket. Vi underbygger eksisterende alliancer, og skaber løbende nye, der kan gavne os i arbejdet med at sikre kunstens vilkår. BKF har samtidig øget forbundets synlighed og position i offentligheden gennem debatarrangementer og har bl.a. været masstivt til stede på Kulturmødet på Mors, hvor også alle de kulturpolitiske ordførere og partiledere deltog. Vi arbejder målrettet på at styrke vores medlemstilbud i form af efteruddannelse og netværk, således at vores medlemmer får mulighed for at opkvalificere sig og gøre mere aktivt brug af det faktum, at BKF er Danmarks bedste netværk for professionelle billedkunstnere.

■ DEN POLITISKE SITUATION

BKF noterer sig, at staten det seneste år ikke er fremkommet med nogle nye tiltag specifikt på det billedkunstneriske område. De fortsatte 2 procents besparelser udhuler kunstens institutioner. Selvom finanslovsudspillet for 2019 indeholder et løft til kultursektoren, opvejer det ikke de fortsatte besparelser på kunstens institutioner, ligesom finanslovsudspillet ikke rummer nogen tiltag for skabende kunstnere. Billedkunstneres Forbund mener, at 2 procents-besparelserne bør droppes helt, hvis vi fremover skal have et velfungerende kunstliv og kunstuddannelser af høj kvalitet. Regeringen lægger op til at tilbageføre omprioriteringsbidraget til kultur- og uddannelses-

området fra 2022. Men BKF vil gerne opfordre oppositionen og Dansk Folkeparti til at presse på for, at 2 procents-besparelserne afskaffes helt.

Regeringen har lanceret to nye kunstfonde, Den Jyske Kunstfond og Øernes Kunstfond, som i følge regeringen skal styrke det lokale kunstliv. Der er afsat 4,8 millioner kroner til de to regionale fonde. Billedkunstneres Forbund finder det glædeligt, at regeringen vil styrke kunsten rundt om i landet, men finder det stærkt beklageligt, at de to regionale fonde bliver finansieret ved at tage af Statens Kunstfonds midler. Statens Kunstfond varetager i forvejen opgaven med at realisere kunstprojekter af høj kvalitet overalt i Danmark. Nu bliver der færre midler at gøre det for, samtidig med at man skaber to nye fonde med al den administration og bureaukrati, det indebærer. Billedkunstneres Forbund noterer sig også, at der hidtil ikke har været tale om geografisk skævhed i forhold til fordelingen af Statens Kunstfonds midler. 30 procent af Statens Kunstfonds midler går til hovedstaden, hvor 31 procent af den danske befolkning bor.

■ KUNSTNERNES ARBEJDSVILKÅR

Forbundet indledte sidste år et samarbejde med et forskerhold fra Copenhagen Business School, som har kortlagt danske billedkunstneres arbejdsvilkår og indtægtsforhold. Undersøgelsen er ledet af professor Trine Bille, der har mange års erfaring med sådanne undersøgelser. Det er en stor og vigtig undersøgelse, som BKF længe har arbejdet for at få igangsat, og forbundet er glade for, at undersøgelsen er blevet realiseret med støtte fra Ny Carlsbergfondet, Bikubenfonden og Statens Kunstfond. Det er knap 20 år siden, at den seneste store undersøgelse af billedkunstneres økonomi blev lavet. Derfor er det et vigtigt skridt i den rigtige retning, at der nu er blevet lavet en samlet undersøgelse, der kan sikre viden om kunstneres indtjening og vilkår.

De foreløbige meldinger fra forskerne om rapporten, som ikke var offentliggjort ved udarbejdelsen af bestyrelsens beretning, er, at billedkunstnerne stadig udgør en absolut lavindkomstgruppe, og at markedet for billedkunst ikke er fulgt med den økonomiske udvikling i det omgivende samfund. Det vidner om, at der er behov for at udvide kunstneres arbejdsmarked, fx ved at gøre mere brug af kunst i offentligt byggeri, og ved i højere grad end det sker i dag at bruge billedkunstneres kompetencer i beslægtede erhverv, fx undervisning, design, organisering og teknologi. Billedkunstneres Forbund vil derfor i kølvandet på rapporten kæmpe for at udvide markedet for billedkunst, give nyuddannede kunstnere bedre muligheder for at etablere sig i kunstlivet og styrke kunstakademiernes muligheder for at klæde de studerende bedre på til arbejdslivet.

I forlængelse heraf mener Billedkunstneres Forbund, at danske politikere har gode grunde til at lade sig inspirere af Sverige og Norge, når det gælder prioritering af kunst- og kulturpolitik. Derfor har BKF det seneste år indledt en ny dialog med vores søsterorganisationer i Norge og Sverige, hvor der er tradition for at føre en mere ambitiøs kulturpolitik end i Danmark. I Sverige afsatte politikerne sidste år 75 millioner kroner til billedkunstnerisk produktion og til at styrke kunstneres arbejdsvilkår. I Norge afblæste regeringen tidligere varslede nedskæringer i kunstlivet for i stedet at øge midlerne til bl.a. kunstneres arbejdslegater og til internationalt samarbejde på kulturområdet. I alt øger Sverige de statslige kulturbevillinger med hele 745 millioner kroner i 2018, mens de statslige bevillinger på kulturområdet i Norge er mere end dobbelt så høje som i Danmark.

■ #METOO I KUNSTLIVET

BKF tog tidligere i år sammen med kunstplatformen IDOART initiativ til en paneldebat under overskriften 'En ny samtale: #MeToo i dansk kunstliv' med deltagelse af danske og svenske kunstnere i et forsøg på at starte en offentlig samtale om MeToo-problematikker i dansk kunstliv. BKF opfordrer til, at samtalen om MeToo-problematikkerne forsætter og udmøntes i retningslinjer, politikker og bevidstgørelse, både på kunstuddannelserne og i kunstlivet generelt. BKF mener, at arbejdet med at sætte fokus på at forbedre arbejdsmiljøet for kunstnerne er helt essentielt, og særligt i forhold til seksuelle krænkelser og magtmisbrug, har kunstnerne en udsat position. Kunstlivet er ofte karakteriseret ved flydende grænser mellem det personlige og det professionelle. Samtidig står

de fleste kunstnere meget alene med en usikker tilknytning til arbejdsmarkedet i form af skiftende, kortere ansættelser og opgaver. Et godt netværk hos opdragsgivere og kunstlivets beslutningstagere kan være afgørende for, at man kommer ud med sin kunst, og det gør kunstnere udsatte over for pres fra personer, der har magt til at fremme eller hindre ens kunstneriske karriere. Billedkunstneres Forbund har bl.a. derfor også indkaldt til branchemøde omkring magtmisbrug og seksuelle krænkelser, der skal være med til at øge bevidstheden og sikre, at kunstnere ikke udsættes for magtmisbrug og krænkelser. På branchemødet, hvor bl.a. repræsentanter fra Organisationen Danske Museer (ODM) og Foreningen af Kunsthaller i Danmark (FKD) deltog, blev vi enige om en fælles skrivelse, som opfordrer alle i kunstlivet til at udarbejde politikker for at forebygge seksuelle krænkelser. Skrivelsen er efterfølgende sendt ud til alle relevante aktører, fra kunsthøjskoler over kunstakademier til kunstinstitutioner og organisationer.

■ BILLEDKUNST I KOMMUNERNE BLIVER ET SATSNINGSOMRÅDE

En undersøgelse, som Billedkunstneres Forbund tidligere i år stod bag, viser, at der er markant forskel på, hvor mange penge kommunerne investerer i kunst. Samtidig står kommunerne for omkring halvdelen af kulturbudgettet nationalt. Bestyrelsen har derfor besluttet at arbejde målrettet med at styrke billedkunsten i kommunerne. Det bliver et af de områder, vi vil prioritere, bruge ressourcer på, og hvor vi vil udvikle nye tiltag, politikker og tanker i tiden fremover. Indsatsen skal systematiseres og prioriteres, for med 98 kommuner kan vi ikke være tilstede alle steder. Det er også et område, der kalder på mere involvering af medlemmer, og at vi kan gøre brug af jeres viden og lokale netværk. Målet er, at mange flere kommuner får øjnene op for den værdiskabelse, som kunsten kan tilføre kommunerne til glæde for borgerne i et lokalområde. Derfor vil Billedkunstneres Forbund arbejde målrettet for, at markedet for kunst øges i kommunerne, og at flere kommuner får en aktiv kunstpolitik.

■ REFORM AF DE KUNSTNERISKE UDDANNELSER

Rektorerne for Kulturministeriets kunstneriske uddannelser har udarbejdet en række fælles målsætninger, der bl.a. skal styrke samarbejdet på tværs af institutioner og kunstarter. Målsætningerne kommer i kølvandet på Kulturministeriets rapport fra 2017, der anbefalede at slå de kunstneriske uddannelser sammen, en anbefaling, der blev afvist af både kunstlivet og af det politiske liv. Billedkunsternes Forbund ser positivt på rektorernes arbejde med at udvikle de kunstneriske uddannelser, og særligt hæfter forbundet sig ved ønsket om styrke samarbejdet på tværs af de kunstneriske uddannelser. Vi ønsker os, at der skabes langt bedre overgang mellem studie og arbejdsliv, og at der arbejdes målrettet med at øge beskæftigelsen for nyuddannede billedkunstnere, både i ansættelser, som selvstændige og entreprenører. De studerende skal sikres bedre, og der skal arbejdes systematisk med at forbedre uddannelsernes kvalitet

Billedkunsternes Forbund er samtidig optaget af de udfordringer, som kunstakademierne i Odense og Aarhus igennem årtier har døjet med, nemlig usikker økonomi. Omkring en tredjedel af billedkunstnerne i Danmark uddannes på Det Jyske eller Det Fynske Kunstakademi. Billedkunsternes Forbund mener, at det er vigtigt, at provinsen også får mulighed for at tilbyde billedkunstnerisk uddannelse på MFA-niveau, så de studerende på akademierne i provinsen får de samme muligheder i forhold til udveksling og efteruddannelse, som de studerende på akademiet i København har. Samtidig er det nødvendigt, at provinsakademierne tilføres ekstra midler, svarende til de øgende omkostninger, som det vil kræve, at uddannelserne kan få et MFA-niveau. Øget specialisering på de forskellige akademier vil også øge mangfoldigheden på uddannelsesområdet. Samlet set mener vi, at der er et betydeligt behov for udvikling og reform af uddannelserne inden for billedkunst.

■ BKF STUDERENDE

I begyndelsen af året afholdt forbundet sit første møde i et nyoprettet tværgående studieråd. BKF's tværgående studieråd består af 1-3 studierepræsentanter fra hvert af de tre danske kunstakademier og min. én repræsentant fra BKF samt 1-2 dimittender. Rådet afholder 2-4 møder årligt.

Kunststuderende har en unik indsigt i dagligdagen på kunstakademierne og aktuelle problemstillinger, og

rådet har derfor til opgave at diskutere relevant studiepolitik, de studerendes og dimittenders interesser og behov (som ikke nødvendigvis altid afspejler akademierne) samt igangsætte konkrete initiativer, der skal forbedre studiemiljøet og sikre og styrke et godt netværk og vidensdeling danske kunststuderende imellem.

På møderne orienterer BKF om aktuel kunstuddannelsespolitik samt evt. nye tiltag på området, og der debatteres bl.a. studerendes og dimittenders forhold, identificeres fælles problemer og løsninger mm. Rådet har på nuværende tidspunkt afholdt tre møder, hvor der bl.a. er formuleret forslag til BKF om en studenterrepræsentant i BKF's bestyrelse, debatteret uddannelsespolitik, MeToo, og talt om forskellige initiativer på tværs af akademierne, samt hvordan BKF allerede ved studiestart bør være tilstede, så de studerende tidligt forstår, hvilken rolle BKF spiller i kunstlivet.

■ BKF DIMITTENDER

Som led i BKF's arbejde med at få bragt ledighedstallet ned for dimittender, har forbundet i årets løb igangsat et pilotprojekt for at samle erfaringer med en kunstnerassistentordning. I ordningen kan nyuddannede arbejde som assistent hos en erfaren kollega i en tre måneders periode. Formålet med pilotprojektet har været dels at øge videns- og kompetenceoverførsel mellem etablerede kunstnere og nyuddannede kunstnere. Dels at være med til at sikre bedre muligheder for at de nyuddannede kan leve af deres erhverv og dermed være med til at nedbringe dimittendledigheden. Og slutteligt dels at give de erfarne kunstnere mulighed for at opskalere og videreudvikle deres forretning og produktion. BKF har afholdt to assistentforløb, hvoraf det ene i skrivende stund ikke er afsluttet. Initiativet vil blive evalueret i slutningen af året.

Kulturministeriet har igangsat et karriereprogram 'Den Unge Kunstneriske Elite', der dækker alle kunstområder under kunstfonden, men som ikke har tilstrækkelig skala til for alvor at løfte billedkunstområdet. Vi vil arbejde for at udvikle ordningen, med erfaringer fra vores eget pilotforløb.

I BKF fortsætter vi arbejdet med at udbyde mentorforløb for nyuddannede, arbejdet med vores udstillingsordning samt at afholde vores årlige netværksmøde for dimittender, der også i år var meget velbesøgt.

■ BKF KURSER OG EFTERUDDANNELSE

Forbundet har haft fokus på at lave et bredt og varieret kursusudbud, der tilgodeser så mange medlemmer som muligt. Som man har kunnet læse på BKF's hjemmeside, Facebook og i Fagbladet Billedkunstneren, har vi i BKF blandt andet udbudt kurser med fokus på hjemmesideopsætning, didaktik, artist statement, fondsansøgning, regnskab, papirhåndtering, sociale medier, SketchUp samt lydoptagelse. Sideløbende med kurserne har vi valgt at udvide antallet af faste medlemstilbud. Derfor har forbundet i 2018 kunnet tilbyde medlemmerne portfolio- og CV tjek, karrieresamtaler og værkstedssamtaler. Seneste er et tilbud, hvor medlemmer kan ansøge om en samtale med en særlig sparringspartner fra et panel bestående af ca. 40 udvalgte kunstnere, kuratorer og kunstformidlere. I disse samtaler er det kunsten, udstillingen og værket, der er i centrum, og som ansøger bestemmer man selv, hvor i processen man ønsker sparring.

Vi ved, at efteruddannelse er en af de bedste veje til at sikre faglig udvikling, ligesom efteruddannelse kan være med til at sikre indtægt, udvide den kunstneriske praksis og dermed også øge muligheden for nye samarbejder og projekter. Udover værkstedssamtalerne har vi, efter stor efterspørgsel fra medlemmer, valgt at åbne mentorordningen for alle vores medlemmer.

Med disse seneste tilbud til alle medlemmerne i BKF vil vi gerne være med til at understøtte behovet for efteruddannelse igennem et helt arbejdsliv, og opfordrer til, at man danner netværk for sparring og bruger alle sine dygtige kollegaer gensidigt. Vi opfordrer til, at medlemmer byder ind med ønsker og forslag til endnu flere relevante BKF-kurser og efteruddannelsertilbud.

Derudover har BKF arrangeret en studiedag på Konventum (den tidligere LO-skole), der huser Danmarks største private samling. I september gik studieturen til Berlin Biennalen. BKF's formand var rejseleder, og det blev til fire oplevelsesrige dage, hvor international kunst, arkitektur, faglig inspiration og et godt kollegialt samvær var i fokus.

■ BKF PÅ FOLKEMØDE OG KULTURMØDE

Forbundet har ligesom sidste år deltaget på Folkemødet på Bornholm og på Kulturmødet Mors i år. Hvor Folkemødet blev brugt til at udvide netværk strategisk, så var BKF i år massivt tilstede på Kulturmødet på Mors. BKF's container var placeret centralt ved hovedscenen, og containeren var via et Open Call blevet udsmykket af billedkunstner Billie Maya Johansen. I containeren blev der afholdt 11 samtaler mellem politikere, kunstnere, formidlere og organisationer indenfor et bredt udvalg af temaer så som kunst og erhvervsliv, kønskvoter i kunsten, kunst i ghettoen, hvad skal kunstnere leve af i fremtiden, kunsten rolle som kritisk talerør og kunst og sundhed. Herudover havde BKF's aktive medlemmer i Region Nord arrangeret en paneldebat, der blev afholdt på en af Kulturmødets store scener. Vi var dagsordensættende og gjorde kunstens vigtighed tydelig for beslutningstagere og politikere både nationalt og kommunalt.

■ BKF I MEDIERNE

BKF har det seneste år arbejdet aktivt for at styrke forbundets synlighed på de sociale medier. På forbundets Facebookside kan man læse kulturpolitiske nyheder, følge med i forbundets aktiviteter og kursus-tilbud – og på Instagram kan man få et visuelt indblik i forbundets mange aktiviteter, tilbud og initiativer. Knap 4000 følger i skrivende stund forbundet på sociale medier. Til brug på sociale medier har BKF bl.a. produceret en række små videofilm om kunstneres arbejdsvilkår og om al den samfundsmæssige værdi, billedkunsten skaber. Filmene, der bl.a. bringer korte interviews med billedkunstnere om gratis arbejde, patchworkøkonomi og brugen af kunst i offentligt byggeri, har fået god gennemslagskraft på Facebook og Instagram. Find dem på www.bkf.dk I de etablerede medier har BKF været med til at skabe synlighed omkring kunstnernes levevilkår og dermed også været med til at præge den offentlige, kulturpolitiske debat. Forbundets formand har bl.a. udtalt til sig Politiken, Altinget, Kunstkritik, P1 og Radio 27syv, ligesom formanden har skrevet en række klummer om forbundets politik, som bl.a. har været bragt på Altinget.nu og Kunsten.nu.

■ BKF-PRISEN 2018

Over hele landet knokler kunstnere med at skabe udstillinger på den selvorganiserede kunstscene. Det vigtige arbejde, der foregår på kunstnernes egne udstillingssteder, er med til at præge udviklingen i hele kunstlivet, og fortjener mere synlighed og anerkendelse. Derfor uddeler forbundet for tredje år i træk prisen Årets Kunstnerdrevne Udstillingssteder. I år var i alt 50 steder nominerede af publikum, kolleger og samarbejdspartnere – det er flere end de foregående år og afspejler den store aktivitet, brede appel og høje kvalitet, der findes i feltet. En jury bestående af billedkunstnerne Anna Margrethe Pedersen, Uffe Isolotto og BKF's formand Nis Rømer stod for at udvælge vinderne, der afsløres ved prisuddelingen den 26. oktober.

Prisfesten finder sted i smukke omgivelser i Carlsbergbyen, hvor vi igen i år fik lov at låne den gamle brygger J.C. Jacobsens private villa. De kunstnerdrevne steder fejres således i en bygning, der i sin arkitektur og udsmykning vidner om tidligere tiders samarbejde mellem kunstnere, videnskabsfolk og erhvervsliv, og minder os om den vigtige samfundsmæssige betydning, kunsten stadig har i dag.